

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 219/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval

- námietku zaujatosti JUDr. Alojza Baránika, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Miroslavou Ficovou, advokátska kancelária, Mierové námestie 24, Nová Dubnica, vedenú na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 790/2020 a vznesenú voči sudkyňi Ústavného súdu Slovenskej republiky Jane Baricovej v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 258/2020, a

- námietku zaujatosti obchodnej spoločnosti JUDr. Alojz Baránik, advokát, s. r. o., IČO 46 940 561, Mateja Bela 8, Bratislava, právne zastúpenej advokátkou Mgr. Miroslavou Ficovou, advokátska kancelária, Mierové námestie 24, Nová Dubnica, vedenú na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 792/2020 a vznesenú voči sudkyňi Ústavného súdu Slovenskej republiky Jane Baricovej v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 498/2020,

a takto

r o z h o d o l :

1. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 790/2020 a sp. zn. Rvp 792/2020 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 790/2020.

2. Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová nie je vylúčená z konania a rozhodovania vo veciach vedených na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a námietky zaujatosti

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vedie pod sp. zn. Rvp 258/2020 konanie o ústavnej sťažnosti JUDr. Alojza Baránika, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku (t. j. výroku, ktorým v ňom vymenovaných sudcov Krajského súdu v Bratislave nevyhlásil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7 Co 22/2019).

Sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného stranou sporového konania, toho času vedeného na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 7 Co 22/2019 o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Spor bol v prvej inštancii vedený na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 16/2017. V tomto konaní sa žalobkyňa – JUDr. Ayše Pružinec Erenová ako sudkyňa krajského súdu domáha voči sťažovateľovi ako poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky ochrany svojich osobnostných práv a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 200 000 €.

Vec napadla I. senátu ústavného súdu, ktorého členkou je sudkyňa Jana Baricová.

1.1 Ústavný súd ďalej vedie pod sp. zn. Rvp 498/2020 konanie o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti JUDr. Alojz Baránik, advokát, s. r. o., IČO 46 940 561, Mateja Bela 8, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1

ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 57/2019 z 27. novembra 2019 v rozsahu jeho I. výroku, ktorým dovolací súd dovolanie sťažovateľky proti výroku rozsudku krajského súdu č. k. 3 Cob 144/2018-402 z 12. septembra 2018, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 42 Cb 18/2014-331 z 8. februára 2018 o zamietnutí žaloby voči žalovanému v 2. rade, zamietol.

V napadnutom konaní vo veci sťažovateľky sa sťažovateľka žalobou domáhal uloženia solidárnej povinnosti žalovaným: 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“, spolu ďalej aj „žalovaní“), zaplatiť jej sumu vo výške 12 000 € s príslušenstvom. Z titulu takéhoto nároku sťažovateľky bola zmluva o poskytovaní právnych služieb uzavretá s účinnosťou od 1. júna 2011 v ústnej forme medzi sťažovateľkou a členmi kolektívneho orgánu – dozornej rady žalovaného v 2. rade.

Vec napadla I. senátu ústavného súdu, ktorého členkou je sudkyňa Jana Baricová.

2. Podaním doručením ústavnému súdu 24. februára 2020 sťažovateľ v konaní sp. zn. Rvp 258/2020 vzniesol podľa § 50 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) námietku zaujatosti voči sudkyňi ústavného súdu Jane Baricovej.

V odôvodnení námietky zaujatosti sťažovateľ uviedol:

«8. Sťažovateľ má za to, že Jana Baricová vo veci sťažnosti nenaplní objektívne hľadisko neustrannosti (nezaujatosti) sudcu, pretože objektívne neposkytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti o jej nezaujatosti prerokovať a rozhodnúť predmetnú vec. Namietaná sudkyňa má kvalifikovaný pomer k veci a tiež aj k Alojzovi Baránikovi, jedinému spoločníkovi a konateľovi sťažovateľa ako účastníkovi konania. Tento pomer presahuje rámec neutrality a je založený predovšetkým na zjavne negatívnych emóciách voči Alojzovi Baránikovi, ktorý sa v rámci výkonu svojej funkcie poslanca

Národnej rady Slovenskej republiky opakovane a aj verejne negatívne vyhraňoval voči menovanej sudkyňi a tiež voči osobám, ktoré považuje za jej blízke osoby.

9. Alojz Baránik okrem advokácie, vykonáva ako člen politickej strany Sloboda a Solidarita aj funkciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“), z tejto funkcie patrí medzi častých ostrých kritikov justície a súdnictva na Slovensku a verejne prezentuje svoje kritické názory aj voči ich konkrétnym predstaviteľom. Medzi takýchto predstaviteľov súdnictva a súdnej moci na Slovensku patrí aj JUDr. Jana Baricová, ktorú Alojz Baránik zaraďuje do tej skupiny sudcov pôsobiacich na Slovensku, voči ktorým je dlhodobo najkritickejší.

10. Potvrďuje to aj to, že Jana Baricová

- bola nominovaná na ústavný súd bývalým predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) JUDr. Štefanom Harabinom, a že

- JUDr. Štefana Harabina podľa medializovaných informácií pravidelne sprevádzala na zahraničných cestách,

čo potvrďuje, že jej vzťah k JUDr. Štefanovi Harabinovi presiahol len bežný profesionálny a kolegiálny rámec. Namietanú sudkyňu tak sťažovateľ oprávnene považuje za osobu spojenú s JUDr. Štefanom Harabinom, s ktorým je Alojz Baránik v ostrom politickom súboji.

Pozitívne ladenie vzťahu namietanej sudkyne s JUDr. Štefanom Harabinom potvrďuje aj to, že zo strany JUDr. Štefana Harabina nejde o ojedinelú nomináciu Jany Baricovej, keďže v roku 2010 ju navrhoval aj za sudkyňu na ESLP a tento svoj návrh zopakoval aj v roku 2012. Namietaná sudkyňa taktiež podporovala kandidatúru JUDr. Štefana Harabina na funkciu predsedu najvyššieho súdu. Uvedené skutočnosti potvrďujú bližší vzťah medzi namietanou sudkyňou Janou Baricovou a JUDr. Štefanom Harabinom.

11. V tomto kontexte je tiež zásadné, že ide o sudkyňu, ktorú za kandidátku na funkciu sudcu ústavného súdu zvolili poslanci za politickú stranu SMER-SD v čase, keď uvedená politická strana bola na Slovensku jedinou vládnu stranou a mala v NR SR väčšinu. Namietanú sudkyňu ústavného súdu tak sťažovateľ oprávnene považuje za osobu spojenú s vládnu stranou SMER-SD, s ktorou je ako opozičný poslanec NR SR v ostrom politickom súboji.

12. Vo vyššie uvedenom zmysle sa sťažovateľ kriticky vyjadril aj k osobe Jany Baricovej ako zvolenej kandidátke na funkciu sudcu ústavného súdu poslancami vládnej strany SMER-SD nasledovne: „Dosluhujúca vládna koalícia sa pri voľbe kandidátov na sudcov Ústavného súdu ďalej správa tak, ako to zodpovedá úmyslu doplniť Ústavný súd ľuďmi, ktorí budú slúžiť nie ľudu, ale ochrane štáto-mafie.“. Túto kritiku pritom sťažovateľ vyslovil v kontexte toho, že pri voľbe kandidátov na sudcu ústavného súdu vládna koalícia v tej dobe až príliš často ignorovala vynikajúce ľudské a odborné kvality ostatných uchádzačov so zámerom doplniť na ústavnom súde „súčasnú smerácke kádre“ tak, aby tento bol opäť ovládnutý pre ich potrebu.

13. Aj z uvedeného je zrejmé, že vzťah medzi sťažovateľom a sudkyňou Janou Baricovou nemôže byť neutrálny. Sťažovateľ aj ako člen Ústavno-právneho výboru NR SR za opozičnú politickú stranu Sloboda a Solidarita sa opakovane negatívne vyjadroval o nominantoch koalície, a teda aj o sudkyňi Jane Baricovej, na kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu.

14. Navyše namietanú sudkyňu je navyše potrebné vnímať aj ako osobu, ktorá bola medzi jedenástimi sudcami najvyššieho súdu, ktorí v roku 2011 podali antidiskriminačné žaloby a domáhali sa voči Slovenskej republike nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 100 tisíc Eur. To znamená, že ju je potrebné vnímať aj ako osobu, ktorá v spore so Slovenskou republikou žiadala priznať neopodstatnenú a neodôvodnenú vysokú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda aj ako osobu, ktorá by v opačnom postavení (nie ako strana sporu, ale ako sudkyňa takeého sporu) mohla mať tendenciu priznávať v obdobných justične a politicky exponovaných sporoch neopodstatnenú a nedôvodne vysokú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, čo zakladá jej kvalifikovaný pomer k predmetnej veci a tiež dôvodný predpoklad sťažovateľa, že aj v danom prípade by mohla v rozpore so zásadou rovnosti strán preferovať JUDr. Avše Pružinec Erenovú.. (ďalej len „žalobkyňa“), s ktorou sťažovateľ je ako so žalobkyňou a sudkyňou Krajského súdu v Bratislave v súdnom spore toho času vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Co 22/2019, a ktorá bezprostredne súvisí so sťažnosťou sťažovateľa.

15. Okrem už vyššie uvedeného je namietaná sudkyňa, Jana Baricová spojená aj s osobou JUDr. Vladimírom Sklenkom (bývalým predsedom Okresného súdu Bratislava I), ktorý sa vzdal funkcie sudcu po tom, ako sa verejnosť dozvedela o jeho úzkom prepojení

s obžalovaným [REDAKOVANÉ]. S ním si menovaný sudca podľa medializovaných správ cez aplikáciu Threema vymenil viac ako 8.000 správ, z ktorých vyplýva vážne podozrenie z korupcie, a ktorý mal pre obžalovaného [REDAKOVANÉ] vynášať zo súdu citlivé informácie a rozhodovať spory podľa jeho pokynov „na objednávku“. Spojitosť namietanej sudkyne Jany Baricovej s bývalým sudcom JUDr. Vladimírom Sklenkom pritom spočíva v tom, že Jana Baricová si v roku 2012 vybrala JUDr. Vladimíra Sklenku za asistenta, ktorý tento post zastával počas jej výkonu sudkyne na najvyššom súde.

16. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti nie je objektívne možné dôverovať nezávislosti namietanej sudkyne Jany Baricovej (a vo všeobecnosti akémukoľvek sudcovi nachádzajúcemu sa v obdobnej situácii), ktorý je spojitelný s osobami angažovanými v korupčnom správaní, ktoré priamo súvisia s pomermi na súdoch, a ktoré pravidelne kritizoval aj sťažovateľ, pričom sa taká kritika stala predmetom sporu so žalobkyňou tvoriaceho základ aj tejto námietky.

17. Ďalšou okolnosťou odôvodňujúcou vylúčenie namietanej sudkyne Jany Baricovej z prerokovania a rozhodovania predmetnej veci je aj to, že sťažovateľ sa ako člen Ústavno-právneho výboru NR SR v procese vypočúvania uchádzačov vo výberovom konaní na kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu kriticky vyjadril k spôsobilosti blízkej spolupracovníčky a kamarátky namietanej sudkyne, voči JUDr. Sone Mesiarkinovej. Namietaná sudkyňa Jana Baricová nielenže spolupracovala so sudkyňou JUDr. Soňou Mesiarkinovou na vydaní odbornej literatúry a vykonávaní externej zárobkovej činnosti formou školení (čo sťažovateľ JUDr. Sone Mesiarkinovej na uvedenom vypočutí vyčítal ako jeden z dôvodov jej neplnenia si sudcovských povinností, a teda nevhodnosti na funkciu sudcu ústavného súdu), ale taktiež namietaná sudkyňa Jana Baricová si JUDr. Soňu Mesiarkinovú vyžiadala na stáž na ústavný súd, ktorú následne po dlhšiu dobu u namietanej sudkyňi aj vykonávala.

18. Uvedené skutočnosti potvrdzujú bližší vzťah medzi namietanou sudkyňou Janou Baricovou a sudkyňou JUDr. Soňou Mesiarkinovou, ktorá aj s príspevom kritiky Alojza Baránika nakoniec nebola NR SR zvolená za kandidátku na funkciu sudcu ústavného súdu, čo Jana Baricová môže vnímať ako nespravodlivosť voči JUDr. Sone Mesiarkinovej, t. j. môže pociťovať voči sťažovateľovi negatívne emócie, a teda sa môže aj formou

prerokovania a rozhodovania sťažnosti sťažovateľa istým spôsobom sťažovateľovi negatívne revanšovať.

Vzťah namietanej sudkyne Jany Baricovej a sudkyne JUDr. Sone Mesiarkinovej pritom sťažovateľ celkom oprávnenne vníma ako výrazne vzájomne pozitívny, ktorý je možné v nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti považovať za viac ako kolegiálny a profesionálny, a teda za právne významný, ktorý je spôsobilý vyvolať opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti namietanej sudkyne.

19. Pri posudzovaní závažnosti a významu predmetnej kritiky je pritom treba mať na zreteli, že sa tu nejedná o bežnú kritiku plynúcu z frustrácie napr. neúspešných účastníkov súdnych konaní tak, ako je táto bežne odmietaná v súvislosti s návrhmi na vylúčenie sudcu ako niečo, s čím je sudca povinný sa vyrovnáť. Naopak, v danom prípade sa jedná o adresnú, informovanú kritiku člena ústavného orgánu, ktorý má z ústavy postavenie najvyššieho kontrolóra všetkých ústavných orgánov.

20. V neposlednom rade tiež zásadné, že namietaná sudkyňa od roku 1990 do roku 2004 pôsobila ako sudkyňa na Krajskom súde v Bratislave (v rokoch 1978 až 1981 aj ako justičná čakatelka), ktorého sa sťažnosť sťažovateľa bezprostredne týka a ktorý je úzko zaangażovaný aj v spore na Krajskom súde v Bratislave, ktorý sťažovateľ vo veci samej vedie na tomto súde so žalobkyňou ako sudkyňou označeného krajského súdu. Namietaná sudkyňa tak celkom legitímne môže pociťovať pozitívnu náklonnosť a lojalitu k tomuto súde a tiež k sudcom, ktorý na tomto súde pôsobia, žalobkyňu nevynímajúc.

21. S ohľadom na vyššie uvedené dôvody je zrejmé, že namietaná sudkyňa Jana Baricová má právne významný pomer k sporu, so zreteľom na ktorý možno mať dôvodné pochybnosti o jej nezaujatosti pri prerokovávaní a rozhodovaní sťažnosti sťažovateľa. Vyššie uvedené dôvody taktiež potvrdzujú existenciu právne významného vzťahu medzi ňou a sťažovateľom, ktoré sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jej pomere k sťažovateľovi, pretože takéto vzťahy už nemožno považovať za neutrálne a jeho povaha už sama o sebe vzbudzuje pochybnosti o sudcovskej nezávislosti. Je pritom zrejmé, že takéto vzťah dosahuje takej intenzity a povahy, že aj napriek zákonom stanovenej povinnosti namietaná sudkyňa nebude schopná nezávisle a nestranne rozhodovať.

22. V zmysle platnej právnej úpravy je vylúčenie sudcu (sudcov), ktorý má vo veci konať a rozhodovať, nutné nielen v dôsledku skutočne preukázanej zaujatosti, ale aj vtedy,

keď možno mať pochybnosti o sudcovej nezaujatosti. K nestrannosti nestačí, že sudca subjektívne nepociťuje k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom taký vzťah, ktorý by sa mohol prejaviť na jeho rozhodnutí, ale taký jeho vzťah sa musí takým aj javiť. V danej situácii existuje dôvodná pochybnosť o tom, či Jana Baricová nebude mať k sťažovateľovi významne negatívny vzťah, a teda pochybnosť o tom, či nebude mať záujem na výsledku konania v predmetnej veci. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že existujú skutočnosti, na základe ktorých je narušená minimálne objektívna stránka nestrannosti namietanej sudkyne, založená na zásade, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná tiež tak, ako to opakovane judikoval ESLP v zmysle Dohovoru.

23. Sťažovateľ v uvedenej súvislosti poukazuje aj na to, že rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodnutia o zaujatosti, resp. nezaujatosti sudcu je to, či obava účastníka konania (sťažovateľa) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (napr. aj rozhodnutie ESLP vo veci Pullar proti Spojené kráľovstvo), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Sťažovateľ má za to, že uvedené atribúty odôvodňujúce vylúčenie namietanej sudkyne sú v plnej miere naplnené.

24. S ohľadom na skutočnosti uvedené vyššie sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky o tejto námietke zaujatosti uznesením takto rozhodol:

„Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Jana Baricová je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. Rvp 258/2020.“»

2.1 Sudkyňa Jana Baricová sa k námietke zaujatosti vyjadrila listom zo 7. apríla 2020, v ktorom uviedla:

«4. K námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom v nadväznosti na § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde uvádzam, že sa necítim vo veci zaujatá k sťažovateľovi, k jeho právnej zástupkyňi, ani k ostatným účastníkom konania, ani k veci nemám žiaden pomer.

5. Pokiaľ ide o obsah námietky zaujatosti tvrdený sťažovateľom, sú mi dosť vzdialené sťažovateľove myšlienkové pochody, ako i zloba, ktorá z nich vyviera. S p. Baránikom som nikdy neprišla do osobného styku, ani konfliktu, a hoci chápem jeho právo na kritiku, táto by nemala byť založená na fabulácii. Rozhodne nemám k sťažovateľovi ani negatívny, ani

pozitívny „vzťah“. Rovnako nemám žiaden vzťah k strane SAS, ani k strane SMER-SD. Tieto úvahy sťažovateľa sú iba fabuláciou zo strany sťažovateľa. Rovnako nepociťujem nijakú „pozitívnu náklonnosť“ k žalobkyni. Politická činnosť sťažovateľa je jeho vecou a problémom. To, že sa sťažovateľ vyjadruje kriticky k mojej osobe, je jeho právom, neznamená to však, že by sa ma táto jeho „kritika“ mala, resp. mohla nejako dotýkať, a že by som si pod jej vplyvom mala k sťažovateľovi vytvárať nejaký, resp. akýkoľvek vzťah, ako sa sťažovateľ mylne domnieva.

6. Len na dokreslenie by som rada dodala, že JUDr. Harabin ma navrhol ako kandidátku na ústavný súd z titulu svojej funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [§ 11 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, od 1. marca 2019 § 15 ods. 1 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov], pretože som sa zúčastňovala spolu s ním niektorých zahraničných odborných konferencií nielen z dôvodu, že som ako jedna z mála sudcov najvyššieho súdu hovorila cudzími jazykmi, ale aj z dôvodu, že som na tieto konferencie vypracovala odborné príspevky, ktoré som na nich aj prezentovala. Išlo výslovne o pracovný, resp. služobný vzťah - ako vzťah sudca a predsedu súdu.

6.1 Tie nešťastné „antidiskriminačné žaloby“ považujem za uzavretú kapitolu; tieto sa absolútne minuli cieľom, ktorým nebolo neoprávnené získanie finančných prostriedkov, ale snaha o zrovnoprávnenie príjmov všetkých sudcov najvyššieho súdu bez rozdielu; zaplata prisúdenej sumy som sa nikdy nedomáhala. Rozhodne odmietam akékoľvek sťažovateľom tvrdené „kvalifikované prepojenie“, či už na p. Harabina, či na stranu SMER-SD.

6.2 Pokiaľ ide o dr. Sklenku, toho som si ako asistenta „nevybrala“, ale bol pridelený do senátu najvyššieho súdu 5S, ktorého som bola v tom čase predsedníčkou. Naše vzťahy boli čisto pracovné.

6.3 Taktiež som si „nevyžiadala“ na stáž na ústavnom súde JUDr. Soňu Mesiarkinovú, táto absolvovala stáž na základe vlastnej žiadosti. Nepopieram bližšie kolegiálne a priateľské vzťahy s touto sudkyňou, tvrdenia sťažovateľa o nejakých „negatívnych emóciách“, či „revanšovaní sa“, však pokladám za vybočujúce z reality.

7. *V snahe pochopiť i rešpektovať obavy sťažovateľa by som rada zdôraznila, že jeho snaha o dehonestovanie mojej osoby sa ma nedotýka natoľko, aby mohla v danej veci ovplyvniť môj profesionálny prístup ako sudkyne ústavného súdu, a že nemám absolútne žiadny osobný záujem na výsledku konania. Internetové médiá, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nesledujem.»*

3. Podaním doručením ústavnému súdu 19. marca 2020 sťažovateľka v konaní sp. zn. Rvp 498/2020 vzniesla podľa § 50 zákona o ústavnom súde námietku zaujatosti voči sudkyňi ústavného súdu Jane Baricovej.

V odôvodnení námietky zaujatosti sťažovateľka v úvode uviedla:

«Sťažovateľom v predmetnej veci je síce obchodná spoločnosť, avšak len jediným spoločníkom a konateľom je JUDr. Alojz Baránik. [REDAKOVANÉ], trvalo bytom [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ sa preto dôvody tejto námietky priamo týkajú JUDr. Alojza Baránika, nepochybne sa bezprostredne priamo týkajú aj jeho obchodnej spoločnosti JUDr. Alojz Baránik, advokát s.r.o., pretože označená spoločnosť s ručením obmedzeným predstavuje len spôsob, akým JUDr. Alojz Baránik vykonáva advokáciu (ďalej aj ako „Alojz Baránik“ alebo spoločne so sťažovateľom ako „sťažovateľ“).»

V ostatnej časti je námietka zaujatosti vznesená sťažovateľkou obsahovo i textuálne identická s námietkou zaujatosti vznesenou sťažovateľom vo veci sp. zn. Rvp 258/2020.

3.1 Sudkyňa Jana Baricová sa k námietke zaujatosti vyjadrila listom zo 7. apríla 2020, v ktorom uviedla:

«4. K námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom v nadväznosti na § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde uvádzam, že sa necítim vo veci zaujatá, k sťažovateľovi, jeho právnej zástupkyňi, ani k ostatným účastníkom konania ani k veci nemám žiaden pomer.

5. Pokiaľ ide o obsah námietky zaujatosti tvrdený sťažovateľom, sú mi dosť vzdialené sťažovateľove myšlienkové pochody, ako i zloba, ktorá z nich vyviera. S p. Baránikom som nikdy neprišla do osobného styku ani konfliktu a hoci chápem jeho právo na kritiku, táto by nemala byť založená na fabulácii.

6. Len na dokreslenie by som rada dodala, že JUDr. Harabin ma navrhol ako kandidátku na ústavný súd z titulu svojej funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [§ 11 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.

o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, od 1. marca 2019 § 15 ods. 1 písm. 1) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov], že som sa zúčastňovala spolu s ním niektorých zahraničných odborných konferencií nielen z dôvodu, že som ako jedna z mála sudcov najvyššieho súdu hovorila cudzími jazykmi, ale aj z dôvodu, že som na tieto konferencie vypracovala odborné príspevky, ktoré som na nich aj prezentovala. Tie nešťastné „antidiskriminačné žaloby“, považujem za uzavretú kapitolu: tieto sa absolútne minuli cieľom, ktorým nebolo neoprávnené získanie finančných prostriedkov, ale snaha o zrovnoprávnenie príjmov všetkých sudcov najvyššieho súdu bez rozdielu; zaplataenia prisúdenej sumy som sa nikdy nedomáhala. Rozhodne odmietam akékoľvek sťažovateľom tvrdené „kvalifikované prepojenie“, či už na p. Harabina. či na stranu SMER-SD. Pokiaľ ide o dr. Sklenku, toho som si ako asistenta „nevybrala“, ale bol pridelený do senátu najvyššieho súdu 5S, ktorého som bola v tom čase predsedníčkou, taktiež som si „nevyžiadala“ na stáž na ústavnom súde JUDr. Soňu Mesiarkinovú, táto absolvovala stáž na základe vlastnej žiadosti. Nepopieram bližšie kolegiálne a priateľské vzťahy s touto sudkyňou, urážlivé tvrdenia sťažovateľa však pokladám za vybočujúce z reality.

7. V snahe pochopiť obavy sťažovateľa by som rada zdôraznila, že jeho snaha o dehonestovanie mojej osoby sa ma nedotýka natolko, aby mohla v danej veci ovplyvniť môj profesionálny prístup ako sudkyne ústavného súdu a nemám absolútne žiadny osobný záujem na výsledku konania. Internetové médiá, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nesledujem.»

II.

Relevantná právna úprava

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti voči sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje

- a) prvý senát v zložení určenom v čl. II bode 3 písm. b), ak ide o sudcov štvrtého senátu,
- b) druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu,
- c) tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu,
- d) štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých

istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

Podľa čl. II bodu 10 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) o spojení ostatných vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré spolu skutkovo alebo právne (z hľadiska predmetu konania) súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov, rozhoduje príslušný senát ústavného súdu určený podľa bodu 5, a to na návrh sudcu spravodajcu vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne senát inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K bodu 1 výroku

5. S prihliadnutím na totožný obsah a odôvodnenie ústavných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 790/2020 a sp. zn. Rvp 792/2020 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť (núka sa vysloviť, že až totožnosť predmetu ústavných sťažností) uvedených ústavných sťažností, senát ústavného súdu v záujme hospodárnosti konania podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP a čl. II bodom 10 rozvrhu práce rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 790/2020 a sp. zn. Rvp 792/2020 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 790/2020.

III.2 K bodu 2 výroku

6. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania (porov. Barak, A. Judge in a Democracy. Princeton University Press, 2008. s. 101 a nasl.), resp. nevzniká navonok legitímny dojem, že by takýto záujem mohol mať. Rozhodovanie

sudcom, ktorý nie je nestranný, nie je len popretím rovnosti účastníkov konania, ale ide svojím spôsobom aj o rozhodovanie vo vlastnej veci (nemo iudex in causa sua; porov. bod 5 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 11. 6. 2010, čj. Nao 46/2010-78; dostupné na internete: www.nssoud.cz) a vôbec o popretie zmyslu súdnictva a práva.

6.1 Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012).

6.2 Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujíc v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESLP z 25. 6. 1992, bod 51).

6.3 Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom.

6.4 Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí

prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania.

6.5 Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“). Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia sudy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (porov. *Daktaras v. Litva*, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESLP z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia sudy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v stávke“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

7. Podstatou námietok zaujatosti sťažovateľa a sťažovateľky (ďalej spolu aj „sťažovatelia“) vznesených v konaniach vedených pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020 voči sudkyňi Jane Baricovej je ich právny názor, podľa ktorého vzhľadom na politickú činnosť a mediálne vyjadrenia JUDr. Alojza Baránika a sťažovateľmi opisované a nimi vnímané vzťahy sudkyne Jany Baricovej s viacerými tretími osobami činnými či už politicky alebo v rámci justície, je dôvodné predpokladať, že sudkyňa Jana Baricová nebude vykonávať funkciu sudkyne vo veciach prejednávaných pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020 nestranne. Podľa sťažovateľov *„je zrejmé, že namietaná sudkyňa Jana Baricová má právne významný pomer k sporu, so zreteľom na ktorý možno mať dôvodné pochybnosti o jej nezaujatosti pri prerokovávaní a rozhodovaní sťažnosti sťažovateľa. Vyššie uvedené dôvody taktiež potvrdzujú existenciu právne významného vzťahu medzi ňou a sťažovateľom, ktoré sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jej pomere k sťažovateľovi, pretože takýto vzťah už nemožno považovať za neutrálny a jeho povaha už sama o sebe vzbudzuje pochybnosti o sudcovskej nezávislosti. Je pritom zrejmé, že takýto vzťah dosahuje takej intenzity a povahy, že aj napriek zákonom stanovenej povinnosti namietaná sudkyňa nebude schopná nezávisle a nestranne rozhodovať.“*

8. V rámci dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených v § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde je potrebné uviesť, že predpoklady vylúčenia sudcu ústavného súdu opísané ako „*pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom*“ vzhľadom na okolnosti aplikovateľné na vec námietok zaujatosti sťažovateľov voči sudkyňi ústavného súdu Jany Baricovej naplnené nie sú.

9. Aplikujúc detailnejší pohľad na potenciálnu nestrannosť sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej a uvedený subjektívny a objektívny test, vec v prvom rade nevykazuje explicitnosť a intenzitu predpojatosti, ktorá by spadala pod subjektívny test. Ústavný súd nepovažuje za preukázané, že by sudkyňa Jana Baricová prejavovala v minulosti voči JUDr. Alojzovi Baránikovi nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo že by si z osobných dôvodov vyhradila prerokovanie veci pre seba alebo inak prejavila negatívne osobnostné alebo profesijné naladenie voči JUDr. Alojzovi Baránikovi. Ani z vyjadrení sudkyne Jany Baricovej k námietkam zaujatosti sťažovateľov nemožno vypožorovať jej negatívne emócie voči JUDr. Alojzovi Baránikovi alebo záujem rozhodovať vec sťažovateľov práve pre možnosť „pomsty“ voči JUDr. Alojzovi Baránikovi.

10. Ústavný súd ďalej in abstracto poznamenáva, že dôvodom vylúčenia sudcu z prejednávania veci pre pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom býva sám osebe samotný príbuzenský vzťah sudcu prejednávajúceho vec a účastníka konania alebo zástupcu účastníka konania (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Nc 61/2013).

10.1 In concreto je potrebné uviesť, že sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová nie je v príbuzenskom vzťahu so sťažovateľmi (resp. osobami oprávnenými konať v mene sťažovateľky alebo spoločníkmi tejto), ich blízkou osobou, s ich právnym zástupcom pred ústavným súdom alebo pred všeobecnými súdmi alebo so zúčastnenými osobami.

10.2 Ústavný súd taktiež in abstracto pripúšťa, že vzhľadom na v minulosti vytvárané a udržiavané dôvernejšie a užšie profesijné, odborné až medziľudské vzťahy založené na dôvere, informovanosti a kontakte medzi sudcom ústavného súdu a osobou sťažovateľa (resp. osoby konajúcej v jej mene) alebo odporcu (resp. osoby konajúcej v nej mene),

sa môže z pohľadu nestranného pozorovateľa dôvodne javiť, že sudca ústavného súdu má pomer k účastníkovi konania pred ústavným súdom.

10.3 V prípade námietok zaujatosti sťažovateľov však platí, že nemožno identifikovať známosť medzi sudkyňou ústavného súdu Janou Baricovou a advokátom JUDr. Alojzom Baránikom (konateľom a spoločníkom sťažovateľky) alebo samotnou sťažovateľkou ako známosť charakterizovanú v predchádzajúcom bode. Známosť medzi sudkyňou ústavného súdu Janou Baricovou a advokátom JUDr. Alojzom Baránikom (konateľom a spoločníkom sťažovateľky) alebo samotnou sťažovateľkou môže byť na základe informácií dostupných ústavnému súdu vnímaná maximálne ako známosť profesijná, bez intenzívnejších alebo osobnejších vzťahov a bez periodického osobného kontaktu nesúvisiaceho s profesijnou činnosťou (minulou alebo súčasnou) sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej a JUDr. Alojza Baránika alebo sťažovateľky.

10.4 Čo sa týka vzťahu medzi sudkyňou ústavného súdu Janou Baricovou a odporcami v konaniach pred ústavným súdom, ústavný súd vo všeobecnej rovine konštatuje, že sudca môže byť alebo sa môže javiť ako zaujatý vzhľadom na vzťah k osobe, ktorá koná za orgán verejnej moci. Ústavný súd však nemôže nerozlišovať medzi osobou, ktorá koná za orgán verejnej moci, a orgánom verejnej moci samotným. Jednotlivec tu nevystupuje za seba, ale za orgán verejnej moci, za autoritu. Konaním za orgán verejnej moci sa realizuje kompetencia daného orgánu, nejde teda o autonómne konanie jednotlivca. Z tejto perspektívy je nutné vykladať možnú zaujatosť vo vzťahu k orgánu verejnej moci reštriktívne.

10.5 Ale hlavne, in concreto, orgán verejnej moci, ktorý je účastníkom konania pred ústavným súdom (t. j. orgán verejnej moci označený ako porušovateľ základného práva vo veciach vedených pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020 – tzn. najvyšší súd), nie je orgánom verejnej moci, za ktorého by sťažovateľmi označené osoby (Štefan Harabin, Soňa Mesiarkinová, Vladimír Sklenka), s ktorými má mať podľa sťažovateľov sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová nadštandardné vzťahy, boli oprávnené konať.

11. Presúvajúc sa k identifikácii pomeru k veci, podľa ústavného súdu sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová v minulosti mocensky (či už v zmysle verejnomocensky ako predstaviteľ orgánu verejnej moci, alebo mocensky v zmysle súkromnoprávných zodpovednostných vzťahov a právomoci orgánu súkromnoprávneho charakteru rozhodovať napr. o disciplinárnom previnení v rámci výkonu slobodného a právom regulovaného povolania atď.) nerozhodovala v rámci jedného zo zodpovednostných vzťahov a právne relevantných následkov toho istého skutku (konania) JUDr. Alojza Baránika, ktorý skutok (konanie) je predmetom aj civilného sporu JUDr. Alojza Baránika s označenou sudkyňou krajského súdu JUDr. Ayše Pružinec Erenovou (a predmetom konania pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020).

11.1 Rovnako v rámci civilného konania, ktoré je predmetom ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 498/2020, a teda predmetom napadnutého konania a rozhodovania najvyššieho súdu [v napadnutom konaní vo veci sťažovateľky sa sťažovateľka žalobou domáhala uloženia solidárnej povinnosti žalovaným: 1. [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], zaplatiť jej sumu vo výške 12 000 € s príslušenstvom] nebola sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová v minulosti žiadnym spôsobom činná alebo zainteresovaná na predmete tohto konania.

11.2 Ústavný súd pripomína, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú (i) v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti v inej veci nesúvisiacej s prerokovávanou vecou hoc toho istého účastníka (porov. § 49 ods. 2 Civilného sporového poriadku) alebo (ii) ktoré spočívajú v rozhodovacej činnosti sudcu v minulosti v inej verejnej funkcii (resp. v rámci iného orgánu verejnej moci) v nesúvisiacich veciach hoc toho istého účastníka (porov. z opaku § 31 ods. 2 Trestného poriadku). Samotné pôsobenie sudkyne Jany Baricovej vo funkcii sudkyne na krajskom súde alebo na najvyššom súde a z toho vyplývajúce profesijné známosti s ostatnými sudcami tam pôsobiacimi, ktorí sú predmetom kritiky zo strany účastníka konania pred ústavným súdom, kde sudkyňa Jana Baricová v súčasnosti pôsobí vo funkcii sudkyne ústavného súdu, nezakladá zaujatosť sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej a nezakladá jej vnímanie ako nestrannej z pohľadu tretích osôb.

11.3 K tomu ústavný súd odkazuje, že ústavný súd sa aj v tejto veci (rovnako ako ESĽP) pri posudzovaní zaujatosti snažil rekonštruovať stav mysle sudcu [„state of mind“; van Dijk, P. Article 6 § 1 of the Convention and the concept of „objective impartiality“. In: Mahoney, P., Matscher, F., Petzold, H., Wildhaber, L. (eds.) Protecting Human Rights: The European Perspective. Studies in memory of Rolv Ryssdal. 2. Edition, Köln: Carl Heymanns Verlag, 2000, s. 1503], a to tak z hľadiska subjektívneho, ako aj z hľadiska objektívneho, pričom sa zvlášť zamýšľal nad situáciou, či posudzovaný sudca bol viackrát angažovaný v posudzovaní určitej veci (the same person has been involved in a certain case in two different capacities; double involvement, van Dijk, cit dielo, s. 1503; z doterajšej judikatúry možno vyvodiť, že do rámca skutočností spochybňujúcich nestrannosť súdu z objektívneho hľadiska patria predovšetkým rôzne prípady inkompatibility, teda situácie, keď sudca rozhodujúci o veci mal s ňou do činenia predtým, resp. v skoršej fáze v inom postavení), a to v najširšom možnom slova zmysle. Ani v tejto rovine ústavný súd nevzhladol zaujatosť alebo porušenie príkazu nestrannosti na strane sudkyne Jany Baricovej.

11.4 Sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová vzhľadom na skutkový a právny stav veci v tomto smere podľa ústavného súdu nemá pomer k veci a v tej istej veci nebola činná pri výkone inej funkcie alebo povolania.

12. V závere ústavný súd konštatuje, že vzťah medzi politickou a verejnou činnosťou JUDr. Alojza Baránika, ako aj jeho vyhláseniami, názormi a (hoc oprávnenou) kritikou pomerov v justícii a výkonom funkcie sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej je príliš abstraktný a špekulatívny na to, aby založil pochybnosť o jej nestrannosti v prerokovávaných veciach.

12.1 Súvislosť medzi politickou činnosťou a kritikou JUDr. Alojza Baránika adresovanou voči osobám Štefanovi Harabinovi, Soni Mesiarkinovej alebo Vladimírovi Sklenkovi a osobným alebo profesijným vzťahom či kontaktom sudkyne Jany Baricovej s osobami Štefanom Harabinom, Soňou Mesiarkinovou a Vladimírom Sklenkom (ktoré sú ústavnému súdu známe a sú vzhľadom na doterajší životný príbeh sudkyne Jany Baricovej

objektívizovateľné a nepopierateľné) je príliš vzdialená na to, aby mohla ovplyvniť vnímanie nestrannosti sudkyne Jany Baricovej v očiach nezávislého pozorovateľa.

12.2 Rovnako skutočnosť, že sudkyňa Jana Baricová v minulosti pôsobila na súde, kde pôsobí sudkyňa JUDr. Ayše Pružinec Erenová, s ktorou je JUDr. Alojz Baránik v civilnom spore, sama osebe nezakladá pochybnosť o nestrannosti (alebo vnímaní nestrannosti) sudkyne Jany Baricovej v konaní vedenom pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020. Bez konkrétnych dôkazov nepovažuje ústavný súd za preukázanú pravdivosť tvrdení sťažovateľov, že by sudkyňa Jana Baricová pociťovala pozitívnu náklonnosť a lojalitu k tomuto súdu a tiež k sudcom, ktorí na tomto súde pôsobia, spôsobom, ktorý by ovplyvnil nestrannosť alebo vnímanie nestrannosti sudkyne Jany Baricovej vo veci prejednávanej ústavným súdom.

12.3 K samotnej kritike vznesenej JUDr. Alojzom Baránikom voči sudkyňi Jane Baricovej a voči jej nominácii, voľbe za kandidátku alebo menovaniu za sudkyňu ústavného súdu, ústavný súd uvádza, že v demokratickej, vyspelej a civilizovanej spoločnosti je na mieste zo strany politikov alebo verejne činných osôb (a to aj v pozícii účastníkov konania pred ústavným súdom) predpokladať dostatočnú mieru profesionality a osobnostnej vyspelosti u nimi kritizovaného sudcu ústavného súdu a neprezumovať, že by sa sudca ústavného súdu nevedel povzniesť nad kritiku namierenú aj voči jeho osobe a nevedel byť v prejednávanej veci ako zákonný sudca nestranný. Opísané platí aj pre verejnosť a tzv. nestranného pozorovateľa, v ktorých racionalitu a informovaný úsudok vo vzťahu k ich vnímaniu nestrannosti sudcu ústavného súdu má ústavný súd v tomto smere dôveru. Ako už ústavný súd uviedol, nateraz nedisponuje informáciami a ani presvedčením (a to ani po oboznámení sa s obsahom námietok zaujatosti sťažovateľov a obsahom vyjadrení sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej), že by medzi JUDr. Alojzom Baránikom a sudkyňou Janou Baricovou panovala vzájomná neznášanlivosť alebo nepriateľstvo, čo platí nateraz aj pre pohľad nestranného pozorovateľa na ich vzájomný vzťah.

13. Pri skúmaní nestrannosti (subjektívny a objektívny test nestrannosti) sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej tak podľa ústavného súdu nateraz neexistuje zistiteľná skutočnosť, ktorá odôvodňuje vznik subjektívnej alebo objektívnej pochybnosti

o predpojatosti sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej vo veciach vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020. Podľa ústavného súdu ani z pohľadu nestranného pozorovateľa sa nemôže dôvodne javiť, že sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová má pomer k účastníkom konania alebo ich zástupcom pred ústavným súdom alebo pomer k veciam prejednávaným ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020.

13.1 Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti sudcov ústavného súdu v predmetných veciach sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020 si nevyžaduje vylúčenie sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej z konania a rozhodovania vo veciach vedených pod sp. zn. Rvp 258/2020 a sp. zn. Rvp 498/2020, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu